

مردن لاپېناو کوشنډا ... کسټیکا براداران ... لاپېناو ئینگلیزیو: زبېر سمد

خپل کورنۍ بېمې ژکړاو چې ستې مردوو کې بېشېوې کی سیاسي بېکاره هېڅ، هېرچې ندې هېچ شته کی ناچالاک لېبارې کردار کې یو لاپېناک ګڼل کېږي. کردار کې وېها ځخړاو کې بېلته هې مردنې ئېوانیدیش کې لې هېمان کاتدا ځخړو کې شې لېکاتې چې بېکړنیدا دېمرې. هېشتاش ئامانجې سر کې لېرېدا ځځنگې تېنیا خستې وې هېندې قوربانې نه بېت، بېکو ئې وې خپل کورنۍ بېمې ژر لېنېو پرېس کې یدا وېنای کردوو ئېمې: ترساندنې وېنې تاکې (یېکېک لې هېموو ئېوانې لېوېن) کې لې مرګ ناترس، کې دوودې نیې لې بېفېوېدانی ژيانې خې، یان ژيانې هېرېکې کی دی، لاپېناو مېسېل کې یدا. ئېو کېسانې مېبېستیان چېې لې پېوېندیکردن کې ئېوان لې سېرووی "ژيان و مرګ" وې، و ئېوان وېک هېژنېدی سړوشتي هېرش دېکېن: بې بېزېی وې بې جېاوازی. خپل کورنۍ بېمې ژر کېن، و ئېوانې ئېو ئېرکېیان پېداون، زېر باش دېزان کې ئېوان ناتوان تېنیا بې ځځگې سېربازی هېچ شته کې بېرنېو. ئامانجې سر کې ئېوان، ئېو کېسانې نېن کې دېیان کوژن، بېکو ئېوانې لې پېشيان ئېو کردار دېنوېن. ئېمې بې ئېوان وېکو ئې وې لېسېر نواندنګې بن خپل قانندنې وېکېیان نمایش دېکېن: ئېو قیدېیانې کې لې پشته وې جېیان دېهېن، لاپېناک هېموو پرېفېکېیاندا، بېوردې وونکردنې وې تېمې بېنېنېکې، هېروېها وېرگرتنې وې سیتاتې ستاندارد؛ پېستېر کې دواتر پېشانی دېدن؛ سېرجېم پېشېسازي اګې یان دن یارمېتیان دېدات.

ئېمې بېشېکې کرکېې لې بېمې ژکړدنې خپل کوردا؛ ځځنگې ئېمې زېر لې کردارې خپل کوشنې کې ګرنگر بېت.

هېشتاش ګرنگ نیې کې مېکېنې پېوېاګې ندې پېشکېوتوو، لېرېدا شته کې هېې لې کرکې کردارې خپل کورنۍ بېمې ژکړاودا کې ناهې ئېم چېشنې کردارې کاریګر بېت، وزې جفاکې بونیا دېنې وېک کردار کې کوانګ دوک [مېنکې بودیستې لې دژې دېسېتاتې چین خې دېسووتېنېت] ئېو کاریګرې دېنوېن. دېسېتاتې ئېوې کېتاییان لېو فاکتېو سېرچاو دېګر، ئېو زیانې بېسې کردار کې یو دېهېنېتې ګڼې استېوځې بېتایبېتې دژې خپېتې؛ هېچ یېکې کی دی لې پرېس کېدا

ئازارنادر، نە دابە ئازار بدر. تاكە جەستە كوانگ دوک وازی لەدەهەندە و فەلسەفەیی دەدا، جەستەیی خەییەتی. ئێوی کە گەنجان لە کەمەگەدا بەرھەمدەهەندە، فشارخستەسەری فیزیکی نییە، بەجەھەشتنی کاریگەرییەکی بەهەزە لەسەر ھەشی کەمەگە بەسەیی لێوانینەکی گشتی کردارەکی بابەیی بەخودەو. بە پەچەوانەو، ئێو گەنجانەیی خەکوژی بەمەبەژکراو بەدوایدا دگەنە بە بەرھەمەنەنی، بە واتای وشە، لە رەگەیی زیانگەیانەدن بە جەستەیی ئێوانیدیدی و دەتەگەر. ئێو چەشنە کردارە ناتوانە بە بە تەبیینی دەرچە و بەوات: ھوداوەکە بەدەنگەدەنگ، پیس و خوەنەوینی، کوشتارگەکە زەر تراوماتیک و ئازارەخەش، تیرەرەکە ئەستەقینەیی. بەھام ئێو کرەکی خەکوژی بەمەبەژکراو. گرینگییەکی و دیاربوونەکی لەسەر نواندەگی کوشتەکە بەندە، جا ئێو نواندەگی یە چ پاسەک، مێترەیک، یان کافەیک بەت. لە کرداری خەکوژی بەمەبەژکراو کەمەگە تەقەنراو، بەھام نەبزوینراو. بەیە خەکوژی بەمەبەژکراو جەختە لە شکست. دوور لە بونیادنانی بەسەیی ھەندە بەھای سیمبۆلی، بەسەیی شتەکی بابەتەرەو، ئێو کردارنەنیانە، وەک مالیس روتفەن دەبەژ، "بەسەیی ئەوەتەکردنی یەپەلەتیک و بەھیوایی"یەو بەردەوام دەبزوینەن.

لە وانگەیی مەتەدی "وەرگەنەینی دژەکان"ی گاندییەو، ئەنگە یەکە بەبەژ خەکوژی بەمەبەژکراو کان لە کەتاییدا بەھەز و بەدەسەتات دەبن، بەتەواوی لەبەرئێوی ئێوان زەر بەدەسەتاتەو دەردەکەون. بەدەسەتاتیەکان یان لە سەرۆشتی تاوانکارییانە و ھەرشکارانەیی کردارەکانیانەو سەرچاوەدەگر. ئاخەر تە ناتوانی چەکی ئەستەقینە بەکاربەھەنی و ھەشتاش جەستەت بە چەکەکی سیمبۆلی وەرگەنەیی، یەکەکیان ئێویدی بەکاریگەر دەکات. مەتەدی خەکوژی بەمەبەژکراو کان لە کەتاییدا بەکاریگەرییە چوونکە لە سەرەتاو وەک کردارەکی زەر کاریگەر ژمەرەیی بە کراو. ھەروەھا ئێوان ھێچ شتەکی واتادارتر بەدەسەتەنەن، بەتەواوی لەبەرئێوی ئەمانجەکان یان تەواو پراگماتیە. لەو زیاتر، گاندی ئێوی وتوو کە زیانگەیانەدن بە ئێوانیدی بە ئێوی کەمەگە بگەنە: سەلمانەنی دلەری نییە، بەکو ترسەکی.

یەکە لە کاریگەرییەکانی سەر خەکوژی بەمەبەژکراو ئەنگە لە فەلەکانە (kamikaze) ژاپۆنیەکانەو سەرچاوەی گرتەبە. ھەو کەتایی دووھەم جەنگی جیھانی، کاتەک ھوونبوو ھە ژاپۆن دەدەن، ئێو گەنجانە فەلەکانیان بە ئەمانجەکانی دوژمن ھەدەفەنەن، خەیان

دې کوژن به شوو یې کی م به ستې کی و به باشی له پر سه ک دا. ئوان
ئوان کرد وک چن گنج موسمانه کانی ئم م خیان د کوژن
ئاخر ئوان د یان و پیشانی بدن ئوان له مرگ ناترس یان چونک
ئوان م شکیان شو وراو ته و، یان ه ردو وکیان. هرچ ند
جوداوازیی کی گرنه ه ی، ف ک وانه ژاپ نیی کان ئامانجیان
به تایب تی پگ س ر بازیی کان سوو، له کاته کدا
خ کوژ به مبه ژ کانی ئم م به به جوداوازی ه رش د کن. له
استیدا، له برئ و و ی ز رینه ی کات خ کوژ به مبه ژ کرا و کان به
ئامانج سه ر بازیی کان ناگن، به کو خ کانی به برگری،
دانیشتوانی سیفیل د کن نه ئامانج، به ی کردار کانیان به شوو یې کی
کر کی به د سات د بهت.

یې ک کی دیک له کاریگ ریی کان به ختیو و له ترادیسی نی
"شهید بوونی ه رش بر" ی موسمانه و س رچاو د گر. به چ ندین
د ی له نو باز نه ئیسلامیست کاند گ ان به دوا ی به ره مه نانی
وای تیدان کی تی لگی به خ کوژی به مبه ژ کرا و له ئارادای. ئو
فاکت د م نه ته و، هرچ ند، به زحم ت هیچ شتک له قورئاندا
د د زر ته و به کوشتنی ک سانی به تاوان، سیفیلی به برگری، ک
ز رینه ی ئوان موسمانه کان خیان. و کو ی کک له سک لار کان
ت بینی کردوو، له "ز رینه ی ک یس کاندا، ئاین هیچیدی نیی جگ له
ه کارک و ئامراز کی ه". ی کک گومان ی ئو د کا ک له گ
زاراوی و کو "شهید بوونی ه رش بر" دا ه میش ترسک ئامادی ه ی
ک ی کک له زاراق کان ئویدی ه د و ش نه ته و: له شو نک ک
ز د و ی له "ه رش بر" دا ه بهت، ئوا شو نک کی ز ر به "شهید بوون"
نام نه ته و. د سه اتی سیمب لی پ یو ست به به خود تی،
خ قوربا نیکردنی به قازانج ک له کرداری ناساندن و س رچاو د گر،
ی کک ه رگیز ناتوان ناساندن به د سته نه له وانه و ک ئو ی ک
ت کیشکا ندوون.